

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **I. B.**, zastoupený JUDr. Ladislavem Hostýnkem, advokátem, se sídlem v Ústí nad Orlicí, Komenského 160, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 6 2005, č. j. 30 Az 5/2004 - 25, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 17. 7. 2001, č. j. OAM-12/VL-11-P17-2001, rozhodl žalovaný tak, že z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se azyl neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že žalobce požádal o udělení azylu, neboť se v případě návratu do vlasti obává neznámých osob (členů mafie). Rozklad podaný žalobcem proti uvedenému rozhodnutí ministr vnitra svým rozhodnutím ze dne 10. 11. 2003, č. j. OAM-2551/AŘ-2002, zamítl.

Žalobce napadl posledně citované rozhodnutí včas podanou žalobou, a to pro jeho nezákonnost, kterou spatřoval v tom, že mu nebyl azyl udělen,

ačkoliv ve správním řízení byly podle jeho názoru prokázány skutečnosti zakládající jeho právo na udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce uváděl, že je pronásledován státní mocí z důvodů zastávání proreformních názorů v Moldavsku.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 8. 6. 2005, č. j. 30 Az 5/2004 - 25, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, neboť dospěl k závěru, že žalobce nebyl pronásledován pro žádný ze shora uvedených zákonných důvodů. Poukázal na to, že v žalobě neargumentoval pronásledováním své osoby vyděrači, ale jako důvod, pro který by mu měl být z jeho pohledu azyl udělen, uvedl pouze „pronásledování státní mocí z důvodu zastávání proreformních názorů v Moldavsku“. Tento důvod odchodu z vlasti však žalobce oznámil až v rozkladu proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, když do té doby tvrdil, že důvodem jeho odchodu z Moldavska byla obava z jednání soukromých osob, které nazýval mafií. Při pohovoru konaném dne 7. 5. 2001 také výslovně sdělil, že se státními orgány v zemi původu žádné problémy neměl. Krajský soud se proto ztotožnil se stanoviskem žalovaného, který nově uváděný důvod odchodu z vlasti považoval za účelový. I kdyby tomu tak však nebylo, nebylo možno z žalobcových tvrzení obsažených v rozkladu proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně dovodit, že by ve své vlasti byl pronásledován ve smyslu zákona o azylu. Žalobce totiž své údajné šikanování popsal velmi obecně, ke všemu žadatel nevyužil všech prostředků, které právní řád jeho vlasti k ochraně práv a svobod jednotlivce poskytuje. Z žalobcových tvrzení lze ale mít za prokázané, že o takovou ochranu ve své vlasti vůbec nežádal, ani se o to nepokusil. Bez dalšího řešil situaci odjezdem do Ruska a následně po návratu do Moldavska vycestoval do České republiky. Krajský soud také nepřehlédl, že žalobce původně o azyl v České republice vůbec žádat nechtěl, protože jeho cílem byla Francie a vstup do cizinecké legie. O azyl požádal až po zadržení policejními orgány, kdy mu hrozilo vyhoštění. Krajský soud dále konstatoval, že žalovaný postupoval v souladu s § 91 zákona o azylu, když v případě žalobce neshledal existenci překážek vycestování, neboť z informací o zemi původu a ani z údajů uváděných žalobcem nelze učinit závěr, že by náležel k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalobce existenci takových překážek ostatně ani netvrdil. Stejně jako správní orgán proto krajský soud existenci těchto v zákoně taxativně uvedených překážek vycestování u žalobce neshledal.

Proti citovanému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť krajský soud v jeho případě neshledal existenci překážek vycestování. Stěžovatel uvádí, že byl v Moldavsku pronásledován státní mocí z důvodu zastávání proreformních názorů. Z tohoto důvodu Moldavsko opustil, i když nikoli s úmyslem zůstat na území České republiky. Tato skutečnost byla v řízení prokázána. Vzhledem k uvedenému se stěžovatel obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento ve smyslu § 107 s. ř. s. přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozhodnutí a vydal rozsudek, kterým rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zruší a věc mu vrátí k dalšímu projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost. Žalovaný trvá na tom, že se žádostí stěžovatele o udělení azylu zabýval individuálně a svědomitě. V souladu se zákonem o azylu

se zabýval všemi okolnostmi jeho případu. Pro posouzení pak shromáždil podklady, s nimiž měl stěžovatel možnost se v průběhu řízení před správním orgánem seznámit, mohl se k nim vyjádřit či navrhnout jejich doplnění ve svém jazyce, což však neučinil. Důvody uváděné stěžovatelem pro udělení azylu nelze podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu podle zákona o azylu. Právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, jehož institutů měl stěžovatel možnost využít. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Ze správního spisu zdejší soud zjistil, že žalobce podal žádost o udělení azylu v České republice dne 2. 1. 2001, ve které uvedl, že vlast opustil 14. 10. 2000 kvůli problémům s mafií. V říjnu 1999 se měl totiž stát svědkem vydírání jednoho člověka a poznal vyděrače. Když se s tím svěřil známému policistovi, byl policií požádán o svědectví. Vyděrači se to však dozvěděli a začali jej hledat. V prosinci téhož roku proto odjel do Ruska za prací. V září roku 2000 se vrátil do Moldavska, ale necítil se tam bezpečně a rozhodl se vstoupit do cizinecké legie. Tytéž důvody uvedl i v písemném prohlášení a také dne 7. 5. 2001 při pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. Dodal, že původně mířil do Francie, ale byl zdržen na italsko-rakouských hranicích a vrácen do České republiky. Uvedl, že žádné problémy se státními orgány, policií, soudy či armádou v zemi původu neměl. Návratu se však obává, neboť věří, že by se o něm mafie dozvěděla.

Podle § 12 zákona o azylu se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod,

nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s posouzením věci jak žalovaným, tak krajským soudem, neboť má za prokázané, že stěžovatelovy důvody, pro které žádá o azyl na území ČR nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejší soudem, žádost o azyl, jejímž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná. Ohrožení žadatelů o azyl, které vyplývá z možné násilné činnosti soukromých osob, není relevantním důvodem pro udělení azylu, neboť není pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu. Za pronásledování by mohlo být v souvislostech tvrzených stěžovatelem pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu však zjevně nebylo, když stěžovatel ani nevyužil právních nástrojů, které mu moldavský právní řád k obraně nabízel. Nelze připustit, aby byl azyl přiznáván z důvodů kriminální činnosti soukromých osob, s jejímiž projevy se lze setkat i v zemích s vyspělým demokratickým zřízením. Pokud by bylo toto připuštěno, institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šlo nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijal. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s krajským soudem též v tom, že nově stěžovatelem uváděný důvod – tvrzené pronásledování státní mocí údajně pro zastávání proreformních názorů, se jeví jako tvrzení účelové, nehledě k tomu, že stěžovatel nekonkretizuje, ostatně ani neoznačuje, v čem toto pronásledování spočívá. Navíc je toto jeho tvrzení v přímém rozporu s původním prohlášením, že žádné problémy se státními orgány v zemi původu neměl.

Kasační námitka stěžovatele – nesprávné posouzení právní otázky soudem – se týkala výslovně závěru Krajského soudu v Hradci Králové o neexistenci překážek vycestování. Podle § 91 odst. 1 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt neplatí: a) pokud by byl cizinec nucen vycestovat: 1. do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo 2. do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo 3. do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo b) jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo c) jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodným ani názor stěžovatele, že v jeho případě jsou naplněny překážky vycestování uvedené v § 91 odst. 1 písm. a bodu 2. zákona o azylu. Zdejší soud dospěl k závěru, že v případě stěžovatele nebyly shledány překážky vycestování, neboť informace o zemi původu a ani údaje uváděné stěžovatelem nemohou vést k závěru, že odmítnutí žadatelé o azyl jsou po návratu do Moldávie ze strany moldavských orgánů podrobeni šikaně, vyšetřování a následně i souzení a trestání. Žalobce ostatně existenci některé z taxativně vyjmenovaných překážek ani neuváděl. I tento zcela nově tvrzený důvod lze hodnotit jen jako účelový.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci (stěžovateli) náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu